

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Professionalisering in het kader van de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs

Op 28 februari 2025 keurde de Vlaamse Regering de Visienota over de vaststelling van kwaliteitsvolle minimumdoelen in het basisonderwijs goed. Deze visienota stelt het volgende voornemen vast:

“(...) Daartoe zal de Vlaamse Overheid middelen inzetten voor de professionalisering van de leerkrachten basisonderwijs zodat zij kunnen werken met de nieuwe kennisrijke minimumdoelen. (...)”

Deze non-paper geeft uitvoering aan deze principiële regeringsbeslissing van 28 februari 2025. Het onderstaand voorstel van professionalisering beoogt een versterking van de kennis van effectieve didactiek, van leerondersteunende vaardigheden en van het kennisrijk curriculum binnen scholen én binnen de pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijsverstrekkers, waarbij het beleid op een wetenschappelijke onderbouwde wijze wordt gemonitord, geëvalueerd en bijgestuurd.

In hoofdlijnen is het voorliggende professionaliseringsprogramma als volgt opgebouwd:

1. **Brede vorming over effectieve didactiek, leerondersteunende vaardigheden en kennisrijk curriculum:** deze brede vorming wordt gegeven door een kenniscentrum (cf. infra) en richt zich tot schoolteams en pedagogische begeleidingsdiensten. Deze brede vorming is bedoeld om zoveel mogelijk scholen te bereiken.
2. **Inspiratiescholen:** deze scholen wordt ingezet als binnenlands model voor andere scholen. Het idee is dat deze inspiratiescholen inspirerend werken voor leerkrachten en schoolleiders van andere Vlaamse scholen, en we daarmee onder meer aanmoedigen dat schoolteams van elkaar leren in functie van de beoogde professionalisering.
3. **Professionalisering van de pedagogische begeleiding:** pedagogische begeleiding wordt verder opgeleid aan de hand van de brede professionalisering over effectieve didactiek, leerondersteunende vaardigheden en een kennisrijk curriculum, in samenwerking met de werking voor de inspiratiescholen.

4. **Opmaak van kennisrijke leerplannen en materiaal voor scholen:** we ondersteunen de onderwijsverstrekkers om nieuwe leerplannen en (kennisrijke) leerinhouden te ontwikkelen conform de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs. In deze leerplannen kan de lat nog hoger geleid en kunnen de nieuwe minimumdoelen worden ingepast binnen het eigen pedagogisch project.

De voorgestelde professionalisering in het kader van de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs beoogt leerkrachten te versterken in hun onderwijspraktijk. Het ondersteunt ook schoolteams in de ontwikkeling van hun kwaliteitsbeleid op basis van een gedeelde visie. Hierdoor zijn ze beter in staat de onderwijspraktijk aan te sturen, de kwaliteit ervan te bewaken en de leerlingresultaten te verbeteren.

Professionalisering van het onderwijspersoneel begint uiteraard in de **lerarenopleiding**. Daarom zal de Vlaamse Regering werk maken van synergiën tussen Leerpunt, het kenniscentrum en de aanbieders van lerarenopleiding om ervoor te zorgen dat de ervaringen van de inspiratiescholen worden geïmplementeerd en overgedragen naar de lerarenopleidingen.

Hieronder worden achtereenvolgens de selectie en rol van de professionaliseringsactoren, de budgettering, de retroplanning en bijkomende toelichting bij het voorliggende professionaliseringstraject besproken.

1. SELECTIE EN ROLLEN VAN DE PROFESSIONALISERINGSACTOREN

Eerst worden de rollen van de belangrijkste actoren en de beheerstructuur toegelicht. De financiering en directe opvolging van het professionaliseringstraject gebeurt via de Vlaamse Regering en Leerpunt. Een kenniscentrum staat in voor de brede vorming en voor de begeleiding van de inspiratiescholen en de pedagogische begeleidingsdiensten van onderwijsverstrekkers. Sluitstuk is de wetenschappelijke monitoring van dit professionaliseringstraject. Het eerste jaar spreken we veeleer van aspirant inspiratiescholen die pas enige tijd later hun rol als inspiratieschool ten volle zullen kunnen opnemen.

A. SELECTIE EN ROL VAN LEERPUNT

Leerpunt heeft de volgende decretale doelstellingen (zoals bepaald in artikel 6/1 van het decreet van 8 mei 2009 over de kwaliteit in het onderwijs):

- 1° het ontwikkelen van een onafhankelijke, toegankelijke en wetenschappelijk onderbouwde kennisbasis over wat werkt op het vlak van didactisch handelen rekening houdende met diverse contexten en leermiddelen;*
- 2° het doorvertalen van deze kennisbasis naar de Vlaamse klas- en schoolpraktijk om leraren te ondersteunen in hun dagelijkse klaspraktijk;*
- 3° het gericht en helder communiceren, verspreiden en valoriseren van de kennis;*
- 4° het ondersteunen en stimuleren van het gebruik van deze kennis door leraren(teams) in de dagelijkse klas- en schoolpraktijk, met respect voor de eigen pedagogische projecten. Hierbij is expliciet aandacht voor het versterken van het reflecterend en onderzoekend handelen van de leraren.*

Het voornemen van de beoogde werking rond de inspiratiescholen stemt overeen met de doelstellingen en opdracht van Leerpunt om scholen en leraren(teams) te versterken in hun kerntaak aan de hand van wetenschappelijke inzichten over effectief leren en effectief professionaliseren. De aansturing en opvolging van dergelijk project behoren tot de kerntaken van Leerpunt. De centrale rol van Leerpunt in dit project maakt het mogelijk dat de resultaten, materialen, inzichten uit de verschillende deelprojecten duurzaam verankerd kunnen worden in de kennisbasis die Leerpunt ontwikkelt. Zo zullen materialen die in het kader van het professionaliseringstraject zijn ontwikkeld 'open source' worden aangeboden binnen de grenzen van het wettelijk bepaalde intellectuele eigendomsrecht. . Daarom zal de Vlaamse Regering Leerpunt verzoeken om (via een overheidsopdracht) een kenniscentrum aan te duiden om onderhavige professionaliseringsprogramma's uit te voeren. Dit kenniscentrum is geen onderdeel van Leerpunt. Leerpunt zal op verzoek van de Vlaamse Regering, en ten minste eenmaal per jaar, verslag uitbrengen aan de Vlaamse Regering over de uitvoering van de opdracht van het kenniscentrum en de voortgang van het professionaliseringsprogramma, in functie van de kwaliteitscriteria die zullen worden bepaald in de opdrachtdocumenten en subsidiebesluiten ten gunste van Leerpunt, het kenniscentrum en de inspiratiescholen. Bij deze rapportering wordt ook de beheersstructuur van het onderhavige professionaliseringsprogramma geëvalueerd en waar nodig aangepast.

B. SELECTIE EN ROL VAN HET KENNISCENTRUM

Het kenniscentrum staat in voor (1) de **brede professionalisering** en (2) de **begeleiding van inspiratiescholen**, hun netwerk en pedagogische begeleidingsdiensten in functie van de implementatie van nieuwe minimumdoelen basisonderwijs, effectieve didactiek en leerondersteunende vaardigheden. Het kenniscentrum bestaat uit minstens twee verschillende hoger onderwijsinstellingen, waaronder zowel hogescholen en universiteiten worden begrepen.

Het kenniscentrum adviseert samen met de onderwijsverstrekkers aan de Vlaamse Regering welke scholen kunnen worden aangeduid als inspiratieschool en deel kunnen uitmaken van het netwerk van inspiratiescholen. Het kenniscentrum evalueert ieder jaar de dertig inspiratiescholen en gaat na of die lijst van dertig inspiratiescholen aan herziening toe is. Desgevallend adviseert het kenniscentrum samen met de onderwijsverstrekkers een aangepaste lijst van inspiratiescholen aan de Vlaamse Regering.

C. SELECTIE EN ROL VAN DE INSPIRATIESCHOLEN

Het concept 'inspiratiescholen' slaat op uitstekende scholen die bewezen *best practices* implementeren en toepassen, waarbij we sterk monitoren op meetbare vooruitgang van leerresultaten in samenhang met leerondersteunende vaardigheden. Het concept is mee gebaseerd op het voorbeeld van de Engelse Research Schools. De Vlaamse Regering zal op gezamenlijke voordracht van het kenniscentrum en de onderwijsverstrekkers dertig inspiratiescholen selecteren. Deze selectie is zoals aangegeven jaarlijks herzienbaar. In de selectie wordt voldoende diversiteit aan scholen voorzien zodat de dertig scholen samen representatief zijn voor het Vlaamse basisonderwijs. De (aspirant-) inspiratiescholen worden bovendien geselecteerd op objectieve kwaliteitsgebonden criteria, worden criteria begrepen die betrekking hebben op een voldoende sterk beleidsvoerend vermogen, leerondersteunende vaardigheden, kennisrijke curricula en effectieve didactiek, en vanaf 1 september 2026 (voor Nederlands, wetenschappen en techniek, en wiskunde), resp. 1 september 2027 de overige nieuwe minimumdoelen basisonderwijs.

Deze inspiratiescholen zijn scholen die bijzonder worden geprofessionaliseerd in de implementatie van alle nieuwe minimumdoelen basisonderwijs, leerondersteunende vaardigheden, kennisrijke curricula en effectieve didactiek. Deze inspiratiescholen zijn daarmee in staat andere scholen bij te staan in hun professionaliseringstrajecten.

De kwalificatie 'inspiratieschool' is met andere woorden een erkenning, maar vormt tegelijk ook een onderwijskundige opdracht om scholen waarmee zij een netwerk vormen actief te ondersteunen en te professionaliseren in functie van de implementatie van de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs en effectieve didactiek.

Iedere inspiratieschool zal na een begeleidingstraject van minstens één jaar door het kenniscentrum in een netwerk van een haalbaar aantal scholen kunnen bijstaan in hun professionaliseringstraject. Bij aanvang wordt gestreefd naar een tiental scholen per inspiratieschool. De werking van het olievlekprincipe wordt gemonitord door het kenniscentrum en Leerpunt. De Vlaamse Regering selecteert de inspiratiescholen op voordracht van het kenniscentrum en de onderwijsverstrekkers. De Vlaamse Regering waarborgt een billijke geografische spreiding van de inspiratiescholen en dit over de verschillende onderwijsnetten heen.

D. ROL VAN PEDAGOGISCHE BEGELEIDINGSDIENSTEN

Pedagogische begeleidingsdiensten hebben de decretale opdracht en middelen om scholen te professionaliseren, ook in het kader van de invoering van de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs. Daarbovenop voorziet het onderhavige professionaliseringsprogramma voor elke onderwijsverstrekker die zelf leerplannen voor het basisonderwijs maakt, 2 VTE ondersteuning voor het opstellen van leerplannen van 1 september 2025 tot 31 augustus 2027 (max. 10 VTE). Er worden eveneens bijkomende pedagogisch begeleiders voorzien. Deze begeleiders volgen mee de brede professionalisering. Ze worden door hun pedagogische begeleidingsdienst toegewezen aan een inspiratieschool waar ze gedurende een jaar mee worden begeleid door het kenniscentrum. Het tweede jaar zijn deze pedagogische begeleiders inzetbaar bij de ondersteuning van het netwerk van inspiratiescholen.

E. BELEIDSMONITORING EN -EVALUATIE DOOR EEN CONSORTIUM VAN HOGER ONDERWIJSINSTELLINGEN

Samen met de opvolging van de verschillende beleidsinitiatieven rond de verbetering van de kennis van het Nederlands, wordt dit professionaliseringsprogramma gemonitord en geëvalueerd in functie van het behalen van de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs, het uitvoeren van effectieve didactiek en het genereren van vooruitgang in leerresultaten. De beleidsmonitoring en -evaluatie wordt uitbesteed door het Departement Onderwijs & Vorming aan een wetenschappelijk consortium, bestaande uit verschillende hoger onderwijsinstellingen die niet deelnemen aan het kenniscentrum.

2. BUDGETTERING

De Vlaamse Regering voorziet afdoende financiële ondersteuning voor het onderhavige professionaliseringstraject. Hierbij geeft onderstaande tabel meer duiding (uitgedrukt in euro):

	Kenniscentrum	Wetenschappelijk consortium	Inspiratiescholen en netwerk	Pedagogische begeleidingsdiensten (opleiding + opmaak leerplannen)
2025-2026	1.6 miljoen		1,4 miljoen	2,1 miljoen
2026-2027	1.7 miljoen		2,2 miljoen	2,9 miljoen
2027-2028	1.7 miljoen		2,2 miljoen	2,2 miljoen
2028-2029	1,7 miljoen		2,2 miljoen	2,3 miljoen
2029-2030	1,7 miljoen			
Totaal	9,24 miljoen (incl. 10% overhead)	2,2 miljoen	8 miljoen	9,5 miljoen

De bovenstaande tabel geeft een doorkijk tot en met het einde van deze legislatuur, om de beleidsruimte van de Vlaamse Regering niet te bezwaren. Idealiter volgt het traject een volledige basisschoolcarrière (9 jaar). Daarom zullen de subsidiedocumenten en opdrachtdocument de mogelijkheid voorzien om dit professionaliseringstraject verder te zetten tot en met het schooljaar 2033-2034.

3. RETROPLANNING VAN HET PROFESSIONALISERINGSTRAJECT

De timing en uitrol van dit professionaliseringstraject wordt indicatief als volgt voorzien:

Actie	Timing	Bijkomende toelichting/ aandachtspunt/ Aard van de te verlenen steun
Principiële beslissing van Leerpunt subsidiedossier in te dienen	mei 2025	/
Goedkeuring van het subsidiedossier door de Vlaamse Regering	Juni 2025	/
Gunningsprocedure kenniscentrum	Juni-september 2025	/
Opstart kenniscentrum	September 2025	/

Opstart van de brede vorming	September 2025	Bijkomend vormingsbudget voor een maximaal aantal scholen voor dit vormingsprogramma, met de doelstelling om alle scholen te bereiken in de loop van het onderhavige professionaliseringsprogramma Deelname aan de brede vorming is een noodzakelijke voorwaarde om deel te kunnen uitmaken van het netwerk van inspiratiescholen.
Opstart oproep inspiratiescholen	September 2025	Bij de selectie gaat aandacht naar een billijke geografische spreiding van de dertig inspiratiescholen over de netten heen.
Opstart bijstand bij de opmaak van leerplannen	1 september 2025	De Vlaamse Regering verleent 2 pedagogische begeleiders per onderwijsverstrekkers (max. 10 VTE) die zelf leerplannen maakt om de nieuwe minimumdoelen in leerplannen te kunnen omzetten in functie van de totstandkoming van een kennisrijk curriculum.
Uitrol van de inspiratiescholen	Januari 2026	Doorgedreven professionalisering van de inspiratiescholen door het Kenniscentrum.
Professionalisering van de pedagogische begeleidingsdienst	Januari 2026	1 VTE voor de pedagogische begeleidingsdienst van een onderwijsverstrekker, per inspiratieschool.
Opstart wetenschappelijke monitoring	Januari 2026	Opdracht wordt gegund door het Departement Onderwijs & Vorming.
Opstarten kennisuitwisseling binnen netwerk van inspiratiescholen	Schooljaar 2026-2027	Het onderwijspersoneel van de inspiratiescholen start met het professionaliseren van andere scholen binnen het netwerk van inspiratiescholen.

4. BIJKOMENDE TOELICHTING BIJ DE VERSCHILLENDE PROFESSIONALISERINGSTRAJECTEN

F. BREDE VORMING

Dit breed professionaliseringstraject richt zich tot scholen, waarbij onder andere schoolleiders, beleidsondersteuners, leerkrachten, beleidsmakers, lerarenopleiders en pedagogisch begeleiders worden opgeleid. De opleiding focust in hoofdzaak op de implementatie van de (nieuwe) minimumdoelen, leerondersteunende vaardigheden en effectieve didactiek.

Het kenniscentrum baseert zich hierbij op wetenschappelijke inzichten uit de cognitieve psychologie en lerareneffectiviteitsstudies met praktijkervaringen.

Deze vorming zal in samenwerking met het kenniscentrum worden gegeven door onder andere schoolleiders, leerkrachten en externen en die hun praktische ervaring delen. Deze opleiding zou jaarlijks 300 scholen dienen te bereiken en is een noodzakelijke voorwaarde om deel te kunnen nemen aan het netwerk van inspiratiescholen. Daarentegen staat deze brede vorming ook open voor scholen die niet deel wensen uit te maken van het netwerk van inspiratiescholen.

G. UITROL VAN DE INSPIRATIESCHOLEN

We streven ernaar dat alle basisscholen de kans krijgen om toe te treden tot dit netwerk van inspiratiescholen, tegen het schooljaar 2033-2034. De eerste lichting inspiratiescholen wordt tegen 1 januari 2026 zoals gezegd geselecteerd op gezamenlijke voordracht van het kenniscentrum en de onderwijsverstrekkers. Enkel scholen die het verst staan met het implementeren van de kennis over kennisrijk curriculum, effectieve didactiek en leerondersteunende vaardigheden komen in aanmerking om op 1 januari 2026 als inspiratieschool van start te gaan. Voor deze eerste lichting van 30 inspiratiescholen is een verplichte deelname aan de brede vorming geen vereiste, al wordt ook van die scholen een deelname aan de brede vorming verwacht.

[Professionalisering van pedagogische begeleidingsdiensten](#)

De bijkomende pedagogisch begeleiders die worden voorzien, dienen minimaal één jaar deel te nemen aan de opleiding van een inspiratieschool en functioneren in die inspiratieschool. De pedagogisch begeleider is vanaf het tweede jaar inzetbaar bij de ondersteuning van het netwerk van een inspiratieschool.

[Ondersteuning van pedagogische begeleidingsdiensten bij de opmaak van leerplannen en leermateriaal](#)

Elke onderwijsverstrekker die zelf leerplannen voor het basisonderwijs maakt, krijgt 2 VTE ondersteuning voor het opstellen van leerplannen van 1 september 2025 tot 31 augustus 2027 (max. 10 VTE). Hiermee kunnen de onderwijsverstrekkers zich versterken in functie van leerplannen voor een kennisrijk curriculum.

5. BELEIDSMONITORING- EN EVALUATIE

Vlaanderen zal een voor een opvolging voorzien van de inspiratiescholen tot minstens het schooljaar 2029-2030, met de mogelijkheid om dit na de regeringswissel van 2029 te verlengen tot 2033-2034. Hiermee beogen we de monitoring van een volledig basisschoolloopbaan van een leerling. We starten begin 2026 met een nulmeting en monitoren de effectiviteit van de inspiratiescholen in het bereiken van de minimumdoelen, leerondersteunende vaardigheden en het versterken van effectieve didactiek en het genereren van meetbare vooruitgang van leerresultaten.

De Vlaamse Regering beslist:

- (1) De Vlaams Minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten met de uitvoering van deze conceptnota, met dien verstande dat deze conceptnota geen budgettaire weerslag heeft en deze budgettaire weerslag zal volgen uit de individuele handelingen om de in de conceptnota vermelde acties uit te voeren.

De Vlaamse minister van onderwijs, justitie en werk

Zuhal DEMIR